

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เอกสารประกอบการพิจารณา

กรอบการเจรจามาตรการริเริ่ม เชียงใหม่ไปสู่การเป็นพหุภาคี

อ.พ. ๒๘/๒๕๕๒ การประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมัยสามัญทั่วไป

จัดทำโดย กลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ
โทร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐-๒

เรียกดูเอกสารได้ที่

www.parliament.go.th/library

Digital Object
National Assembly Library

กรอบการเจรจามาตรการริเริ่ม เชียงใหม่ไปสู่การเป็นพหุภาคี

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นในเวลาจำกัด เพื่อให้ทันสมัย ประโยชน์ในการพิจารณากรอบการเจรจามาตรการริเริ่มเชียงใหม่ไปสู่การเป็นพหุภาคี ที่เข้าสู่การประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยรวบรวมข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความ ข่าวจาก สื่อต่าง ๆ และ/หรือสรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่สมาชิกรัฐสภา และผู้สนใจทั่วไป หากมีข้อผิดพลาดประการใดขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง เอกสารประกอบการพิจารณานี้ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑,๒,๓ สำนักวิชาการ เป็นผู้จัดทำ และเผยแพร่ทาง www.parliament.go.th/library ผู้ใดนำข้อความหรือส่วนหนึ่ง ส่วนใดในเอกสารนี้ไปลงพิมพ์ในเอกสารอื่น โปรดอ้างอิงที่มากำกับไว้ด้วย

ต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม โปรดติดต่อกลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ – ๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘ และ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๕

กลุ่มงานบริการวิชาการ
สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

	หน้า
1. กรอบการเจรจามาตรการริเริ่มเชิงใหม่ไปสู่การเป็นพหุภาคี	1
- ความเป็นมา	1
- สรุปสาระสำคัญ	2
2. ข้อเสนอในเบื้องต้นเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของความตกลง CMTM.	3
3. การพัฒนามาตรการริเริ่มเชิงใหม่ไปสู่การเป็นพหุภาคี	4
4. Asian Monetary Fund : กองทุนป้องกันการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจเอเชีย	12
5. ทุนสำรองเงินตราต่างประเทศในเอเชียตะวันออก	15
6. บทความจากสื่อมวลชน	16

ผู้รับผิดชอบ

นางวิจิตรา วัชรภรณ์

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

นางสาวเขาวนิจ สุนนันทน์

ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริการวิชาการ 2

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นายภูมิพิชญ์ ยาสีทธิ์

วิทยากร 8 ว.

นายทศนารถ เมฆประยูร

นิติกร 3

นางสาวอัจฉรา ชุมเหล็ก

เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล 5

นางสาวอุรุษย์ ธรรมเพชร

เจ้าหน้าที่ธุรการ 6

นางสาวนภาพร ญาณศิริ

เจ้าหน้าที่ธุรการ 6

23 มีนาคม 2552

ความเป็นมา

เมื่อปี 2540 – 2541 ประเทศในภูมิภาคเอเชียประสบกับปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจและการเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ประสบปัญหาการชำระหนี้ โดยการขาดสภาพคล่องในระยะสั้น ซึ่งต่อมาต้องเข้ารับการช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) ซึ่งวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นนี้ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจภูมิภาคในหลายด้าน ทั้งในแง่ของการขยายตัวและเสถียรภาพของเศรษฐกิจ และเสถียรภาพด้านต่างประเทศของประเทศในภูมิภาค

จากการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินทำให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและการเงินในภูมิภาคให้มีความเข้มแข็งและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น โดยเสริมสร้างความร่วมมือภายใต้กรอบการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน+3 (ASEAN+3 Finance Ministers Framework) ให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น ซึ่งประกอบด้วยประเทศสมาชิกจากกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย สหภาพพม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม และกลุ่มประเทศ+3 ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และสาธารณรัฐประชาชนจีน

สถานะปัจจุบัน

เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2552 ได้มีการจัดการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน +3 สมัยพิเศษ เพื่อตอบรับกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินโลก โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน+3 ได้ออกแถลงการณ์ร่วมเรื่องการขยายวงเงินของ CMIM จากเดิม 80 พันล้านเหรียญสหรัฐ เป็น 120 พันล้านเหรียญสหรัฐ โดยมีสัดส่วนการลงเงินทุนสำรองของประเทศอาเซียนและประเทศ+3 (จีน ญี่ปุ่น เกาหลี) ในสัดส่วน 20:80 พร้อมทั้งประกาศที่จะสนับสนุนการจัดตั้งกลไก Surveillance ของภูมิภาคและให้เพิ่ม de-link portion ของกองทุน CMIM จากระดับร้อยละ 20 ได้เมื่อกระบวนการ Surveillance มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่แล้ว

หลังจากการประชุมระดับรัฐมนตรีฯ ดังกล่าว ได้มีการประชุมคณะทำงานระดับเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการคลังและธนาคารกลางอาเซียน+3 เพื่อหารือในรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุน CMIM และพิจารณาหาข้อสรุปในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสัดส่วนการลงเงินทุนสำรองระหว่างประเทศของไทยได้แล้ว กระทรวงการคลังจึงได้มีหนังสือขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2552 ในการขอยกผันวงเงินทุนสำรองระหว่างประเทศในวงเงินไม่เกิน 5 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพื่อใช้ในการลงเงินในกองทุน CMIM ดังกล่าว

ที่มา : สำนักนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

สรุปสาระสำคัญ

มาตรการริเริ่มเชียงใหม่ (Chiang Mai Initiative : CMI) จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2543 เป็นหนึ่งในมาตรการริเริ่มหลักของความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและการเงินระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน+3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกความร่วมมือทางการเงินในภูมิภาค (Regional Financing Arrangement) ในการเสริมสภาพคล่องระหว่างกันในกรณีที่ประสบปัญหาคลาดการชำระเงินหรือขาดสภาพคล่องในระยะสั้น และเป็นส่วนเสริมความช่วยเหลือด้านการเงินที่ได้รับจากองค์กรการเงินระหว่างประเทศ โดยปัจจุบันประเทศสมาชิกได้มีการสร้างเครือข่ายความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตรา (Bilateral Swap Arrangement : BSA) ในปี 2550 มีมูลค่า 84 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ

ต่อมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน+3 เมื่อปี 2550 ได้เห็นชอบร่วมกันในการพัฒนามาตรการริเริ่มเชียงใหม่จากความร่วมมือเครือข่ายความตกลงแลกเปลี่ยนเงินตราทวิภาคี (Network of Bilateral Swap Arrangements : BSAs) หรือ BSA Network ไปสู่รูปแบบพหุภาคี (Chiang Mai Initiative Multilateralisation: CMIM) โดยการจัดตั้งกองทุน CMIM ที่ทำหน้าที่เป็นกลไกทางการเงินในการเสริมสภาพคล่องระยะสั้นให้แก่ประเทศสมาชิกอาเซียน+3 ที่ประสบปัญหาสภาพคล่องระยะสั้น โดยส่วนหนึ่งอาจไม่จำเป็นต้องพึ่งพากลไกปกติขององค์กรการเงินระหว่างประเทศ เช่น กองทุนการเงินระหว่างประเทศ สำหรับรูปแบบการจัดตั้งกองทุน CMIM นั้น จะเป็นรูปแบบ Self-managed Reserved Pooling Arrangement (SRPA) โดยมีวงเงินเริ่มต้นที่ 80 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยมีรายละเอียดองค์ประกอบต่าง ๆ ปรากฏตามเอกสารข้อสรุปในเบื้องต้นเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของความตกลง CMIM

ข้อสรุปในเบื้องต้นเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของความตกลง CMIM

Digital Object
National Assembly Library

ขนาดกองทุน SRPA	120 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
รูปแบบการสมทบ เงินกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังลงนามสัญญา Swap Master Agreement - องค์การที่ดูแลเงินสำรองระหว่างประเทศลงนามในหนังสือยืนยันการสมทบเงินเข้ากองทุนตามวงเงินของแต่ละประเทศ โดยจะมีผลเป็นเพียงภาระผูกพันเนื่องจากยังไม่มี การโอนกรรมสิทธิ์ในเงินสำรองระหว่างประเทศ - เมื่อมีการอนุมัติการเบิกถอนวงเงินความช่วยเหลือ จึงจะเกิดธุรกรรมแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (currency swap) ระหว่างประเทศที่ขอรับความช่วยเหลือ (requesting country) และประเทศที่ให้ ความช่วยเหลือ (providing countries)
วงเงินสมทบในกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มอาเซียนสมทบร้อยละ 20 คิดเป็นเงิน 24 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยในจำนวนนี้ เป็นเงินสมทบจากไทย ไม่เกิน 5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ - กลุ่มประเทศ+3 สมทบร้อยละ 80 คิดเป็นเงิน 96 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
วงเงินเบิกถอนความ ช่วยเหลือ	<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มอาเซียนสามารถเบิกถอนวงเงินความช่วยเหลือ ได้ไม่ต่ำกว่า 2 เท่าของวงเงินสมทบ - กลุ่มประเทศ+3 สามารถเบิกถอนวงเงินความช่วยเหลือ ได้ไม่เกิน 1 เท่าของวงเงินสมทบ - ในกรณีที่ไม่ได้เข้าร่วม IMF Program จะสามารถเบิกถอนได้ไม่เกินร้อยละ 20 ของวงเงินความช่วยเหลือ
รูปแบบและระยะเวลา การเบิกถอนวงเงินความ ช่วยเหลือ (maturity)	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นการทำธุรกรรม currency swap ระหว่างเงินดอลลาร์สหรัฐฯ และเงินสกุลท้องถิ่นของประเทศที่เบิกถอนความช่วยเหลือ อายุ 3 เดือน (90 วัน) และต่ออายุ (roll-over) ได้ไม่เกิน 7 ครั้ง รวมระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี
ขั้นตอนการเบิกถอน วงเงินความช่วยเหลือ	<ul style="list-style-type: none"> - การขอเบิกถอนวงเงินความช่วยเหลือ ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด และต้องได้รับความเห็นชอบจากประเทศสมาชิกอื่น - ประเทศสมาชิกที่มีแนวโน้มประสบปัญหาสภาพคล่องหรือฐานะดุลการชำระเงินหรือมีเหตุผลความจำเป็นอื่น สามารถขอลงทุนเพื่อไม่ร่วมให้เงินช่วยเหลือได้ ตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่กำหนดไว้

การพัฒนามาตรการริเริ่มเชียงใหม่ ไปสู่การเป็นพหุภาคี(CMI Multilateralisation)

บทสรุปผู้บริหาร

มาตรการริเริ่มเชียงใหม่ (Chiang Mai Initiative: CMI) เกิดขึ้นสืบเนื่องจากการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เมื่อปี 2540-2541 โดยประเทศต่างๆ ได้ประสบปัญหาดุลการชำระเงินโดยการขาดสภาพคล่องในระยะสั้น และต่อมาได้เข้ารับความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นนี้ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจภูมิภาคในหลายด้าน ทั้งในแง่ของการขยายตัวและเสถียรภาพของเศรษฐกิจ และเสถียรภาพด้านต่างประเทศของประเทศในภูมิภาค

จากปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจดังกล่าว ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และตะวันออกเฉียงใต้จึงได้พัฒนาความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและการเงินให้มีความเข้มแข็งและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ภายใต้กรอบความร่วมมือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน +3 (ASEAN+3 Finance Ministers Framework) ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย สหภาพพม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม และกลุ่มประเทศ +3 ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน +3 ครั้งแรก มีขึ้นเมื่อเดือนเมษายน 2542 ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

มาตรการริเริ่มเชียงใหม่เป็นหนึ่งในมาตรการริเริ่มหลักของความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและการเงินระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน+3¹ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกความร่วมมือทางการเงินในภูมิภาค (Regional Financing Arrangement) ในการเสริมสภาพคล่องระหว่างกันในกรณีที่ประสบปัญหาดุลการชำระเงินหรือขาดสภาพคล่องในระยะสั้น และเป็นส่วนเสริมความช่วยเหลือด้านการเงินที่ได้รับจากองค์กรการเงินระหว่างประเทศ โดยปัจจุบันประเทศสมาชิกจะมีการสร้างเครือข่ายความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตรา (Bilateral Swap Arrangement: BSA) ถือเป็นความตกลงที่จัดทำขึ้นระหว่าง

¹ ความร่วมมือทางการเงินของอาเซียน+3 ประกอบด้วยความร่วมมือหลัก ดังนี้

- 1) การหารือเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียน+3 (Economic Review and Policy Dialogues: ERPD)
- 2) มาตรการริเริ่มเชียงใหม่ (Chiang Mai Initiative: CMI)
- 3) มาตรการริเริ่มพัฒนาตลาดพันธบัตรเอเชีย (Asian Bond Markets Initiative: ABMI)
- 4) ASEAN+3 Research Group

ประเทศอาเซียนและประเทศ +3 เช่น ความตกลงระหว่างไทยและญี่ปุ่น มาเลเซียและสาธารณรัฐประชาชนจีน อินโดนีเซียและสาธารณรัฐเกาหลี เป็นต้น ซึ่งมีข้อจำกัดในเรื่องความไม่แน่นอนของจำนวนวงเงินที่สามารถกู้ได้จริงเนื่องจากความตกลง BSA ในปัจจุบันมีลักษณะเป็นการตกลงที่จะให้กู้ยืมเงินระหว่างกัน โดยไม่มีการลงเงินจริง (Standby facility) ดังนั้น ในกรณีที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจประเทศที่เข้าร่วมอาจไม่มีเงินจำนวนดังกล่าวปล่อยกู้ให้กับประเทศคู่สัญญา และขั้นตอนการดำเนินการเบิก-ถอน (Swap Activation Process) ของความตกลง BSA ต้องใช้เวลาในการดำเนินการ

การจัดทำ CMI พหุภาคี หรือที่เรียกว่า CMI Multilateralisation คือการขยายความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน +3 จากรูปแบบที่จัดทำในลักษณะทวิภาคี (2 ประเทศ) ที่มีอยู่ภายใต้ความตกลง BSA เป็นการจัดทำในระหว่างประเทศลักษณะพหุภาคี (มากกว่า 2 ประเทศ) เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของมาตรการริเริ่มเชียงใหม่ที่มีอยู่ และเพื่อความร่วมมือทางการเงินในภูมิภาคอาเซียน +3 ที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ดังนั้น CMI พหุภาคี จึงเป็นแนวทางในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของมาตรการริเริ่มเชียงใหม่ที่มีอยู่เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่แน่นอนของจำนวนวงเงินที่สามารถกู้ได้จริงและลดขั้นตอนและเวลาการดำเนินการเบิก-ถอน และยังเป็นความร่วมมือทางการเงินระดับสูง

อย่างไรก็ตาม การจัดทำ CMI พหุภาคีมีองค์ประกอบที่สำคัญที่ประเทศสมาชิกอาเซียน+3 ต้องร่วมกันพิจารณาในหลายด้าน ได้แก่ รูปแบบในการจัดทำ CMI พหุภาคี สถานะทางกฎหมาย ขนาดของวงเงิน กระบวนการในการเบิกถอน และการพัฒนาระบบระวางภัยเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เป็นต้น โดยกลไกพหุภาคีที่จะจัดทำขึ้นนี้ต้องเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นกว่ามาตรการ CMI ในปัจจุบัน และจะต้องให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สมาชิกได้อย่างทันเวลาเมื่อเกิดวิกฤตขึ้น

ความเป็นมาของมาตรการริเริ่มเชียงใหม่

ในการประชุมร่วมระหว่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน +3 (The ASEAN+3 Finance Ministers' Meeting: AFMM+3) เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2543 ณ จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย ที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบในการจัดทำ “มาตรการริเริ่มเชียงใหม่” (Chiang Mai Initiative: CMI) ซึ่งสะท้อนถึงความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและการเงินที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน+3 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- (1) CMI จะเป็นกลไกความร่วมมือทางการเงินในภูมิภาค (Regional Financing Arrangement) ในการเสริมสภาพคล่องระยะสั้นระหว่างกัน และ
- (2) เป็นส่วนเสริมความช่วยเหลือด้านการเงินที่ได้รับจากองค์กรการเงินระหว่างประเทศ

มาตรการริเริ่มเชียงใหม่ประกอบด้วย

1. การขยายโครงการ ASEAN Swap Arrangement (ASA) ให้ครอบคลุมประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ และเพิ่มวงเงินรวมจาก 200 ล้านดอลลาร์ สรอ. เป็น 1 พันล้านเหรียญ สรอ.² ซึ่งโครงการเดิมได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2520 โดยธนาคารกลางอาเซียน 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย
2. การสร้างเครือข่ายความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตรา (Bilateral Swap Arrangement: BSA) ของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนกับประเทศ +3 (สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี และญี่ปุ่น) โดยวงเงินในสัญญา BSA ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขการเจรจาและสภาพเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ³
3. ความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการซื้อคืน (Repurchase Agreement: Repo Agreement) พันธบัตรรัฐบาลระหว่างกัน โดยเป็นกลไกเพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประเทศสมาชิกที่ประสบปัญหาขาดแคลนเงินตราต่างประเทศเป็นการชั่วคราว

² ในการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน ครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2548 ณ กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ประชุมได้มีมติขยายวงเงินของโครงการ ASEAN Swap Arrangement (ASA) จาก 1 พันล้านเหรียญ สรอ. เป็น 2 พันล้านเหรียญ สรอ.

³ ในกรณีของความตกลง BSA จนถึงปัจจุบันได้มีการลงนามในสัญญา BSA ไปแล้วทั้งสิ้น 16 สัญญา รวมวงเงินทั้งสิ้น 84 พันล้านเหรียญ สรอ. (ณ เดือนพฤษภาคม 2551)

ความสำคัญความตกลงทวิภาคีการแลกเปลี่ยนเงินตรา (BSA)

ความตกลงทวิภาคีการแลกเปลี่ยนเงินตรามีความสำคัญ 3 ประการ

1. เป็นมาตรการป้องกัน (Preventive Measure) เนื่องจากเป็นกลไกที่ช่วยเหลือประเทศที่ประสบปัญหาดุลการชำระเงินหรือขาดสภาพคล่องในระยะสั้น ซึ่งจะดำเนินการควบคู่ไปกับการเสริมสร้างระบบระวังภัยทางเศรษฐกิจของภูมิภาค (Regional Surveillance Mechanism)
2. เป็นกลไกเสริมกลไกของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (Supplementary to the IMF) กล่าวคือ ความตกลงทวิภาคีจะให้ความช่วยเหลือทางการเงินเสริมกับความช่วยเหลือจาก IMF
3. เป็นกลไกเพิ่มเติม (Additional Facility) โดยประเทศคู่สัญญาสามารถเบิกถอนเงินจำนวนหนึ่ง โดยไม่จำเป็นต้องเข้าโครงการ IMF หรือไม่ผูกติดกับเงื่อนไขของ IMF (Non-IMF linked portion)

ต่อมาที่ประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน +3 เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2547 ณ เมืองเจจู สาธารณรัฐเกาหลี ได้มีมติให้มีการทบทวนหลักการสำคัญของ CMI (CMI Review) เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของมาตรการริเริ่มเชียงใหม่ที่มีอยู่ โดยการดำเนินการทบทวนใช้เวลา 2 ปี (พฤษภาคม 2547-พฤษภาคม 2549) มีผลการทบทวนที่สำคัญ คือ 1) ปรับปรุงประสิทธิภาพของขั้นตอนการเบิกถอนลดระยะเวลาการดำเนินการเบิกถอน และการนำเอาวิธีการตัดสินใจแบบกลุ่ม (Collective decision-making mechanism) มาใช้ใน BSAs ปัจจุบัน 2) ขยายวงเงินของ BSAs โดยวิธีการต่างๆ เช่น การขยายวงเงินในแต่ละ BSAs และเปลี่ยนรูปแบบความตกลงจากการกู้ยืมฝ่ายเดียว (One-way swap) เป็นในรูปแบบที่กู้ยืมระหว่างกันได้ (Two-way swap) และการขยายเครือข่ายของ BSAs ระหว่างกันในประเทศสมาชิกอาเซียน และ 3) ขยายขนาดวงเงินที่จะสามารถเบิกถอนได้ก่อนที่ประเทศผู้ขอกู้จะเข้าโครงการของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (Non-IMF linked portion) คือจากร้อยละ 10 เป็น ร้อยละ 20

การพัฒนามาตรการริเริ่มเชียงใหม่ไปสู่การเป็นพหุภาคี (CMI Multilateralisation)

สืบเนื่องจากการทบทวนมาตรการริเริ่มเชียงใหม่ข้างต้น ประเทศสมาชิกได้เห็นพ้องกันว่าควรมีการพัฒนามาตรการ CMI ในรูปแบบของพหุภาคี เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของมาตรการริเริ่มเชียงใหม่ให้มีความแข็งแกร่งและเป็นกลไกในการช่วยเหลือระหว่างกันในกรณีประเทศสมาชิกประสบปัญหาดุลการชำระเงินหรือขาดสภาพคล่องในระยะสั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดย CMI ในรูปแบบของพหุภาคีนี้ หมายถึง การขยายความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน +3 จากรูปแบบที่จัดทำในลักษณะทวิภาคีที่มีอยู่ภายใต้ความตกลง BSA เป็นการจัดทำในระหว่างประเทศลักษณะพหุภาคี ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากมาตรการ CMI ในปัจจุบันมีข้อจำกัด ดังนี้

1. ความไม่แน่นอนของจำนวนวงเงินที่สามารถกู้ได้จริง เนื่องจากความตกลง BSA ในปัจจุบันมีลักษณะเป็นการตกลงที่จะให้กู้ยืมเงินระหว่างกัน โดยไม่มีการลงเงินจริง (Standby facility) ดังนั้นในกรณีที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจประเทศที่เข้าร่วมอาจไม่มีเงินจำนวนดังกล่าวปล่อยกู้ให้กับประเทศคู่สัญญา
2. ขั้นตอนการดำเนินการเบิก-ถอน (Swap Activation Process) ของความตกลง BSA ใช้เวลาในการดำเนินการ เนื่องจากต้องมีกระบวนการหารือและการตัดสินใจแบบกลุ่ม ก่อนที่จะมีการตัดสินใจให้กู้แก่ประเทศผู้ขอกู้

การจัดทำ CMI ภายใต้ความตกลงพหุภาคีฉบับเดียวจึงเป็นแนวทางในการลดข้อจำกัดของมาตรการ CMI ในปัจจุบัน โดยมีข้อดี ดังนี้

1. เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพโดยเฉพาะความแน่นอนของจำนวนเงินในกรณีการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและลดขั้นตอนการดำเนินการเบิก-ถอนได้หากมีการแต่งตั้งผู้ประสานงานกลางภายใต้ความตกลงพหุภาคี
2. เป็นความร่วมมือทางการเงินระดับสูงและเป็นการส่งสัญญาณความร่วมมือทางการเงินที่เข้มแข็งของภูมิภาคอาเซียน +3

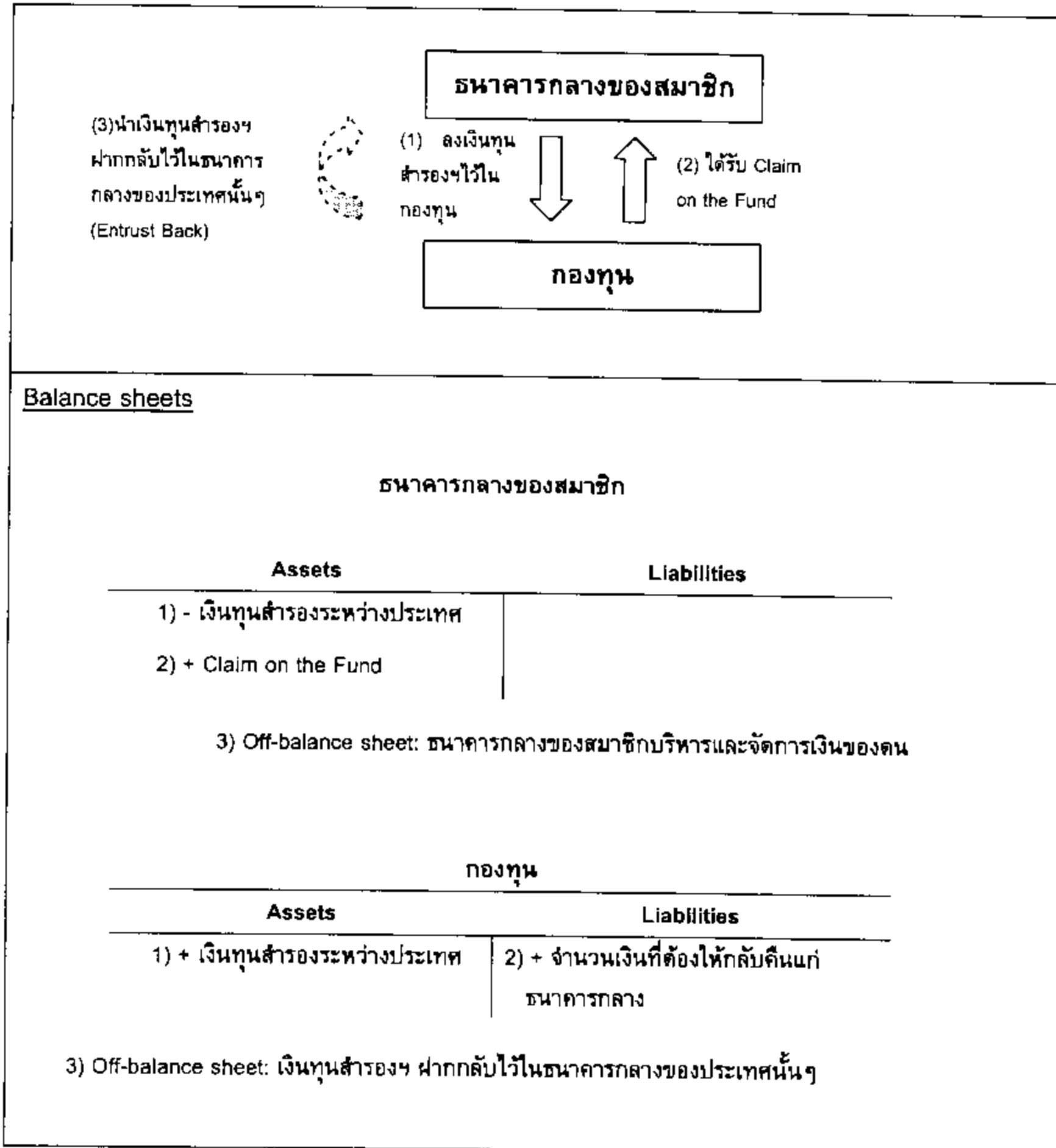
สำหรับการดำเนินงานที่ผ่านมาที่ประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน +3 ครั้งที่ 9 ณ เมืองไฮเดอราบัด ประเทศอินเดีย เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2549 ได้มีมติให้มีการจัดตั้ง Task Force on CMI Multilateralisation เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และรูปแบบของการพัฒนาให้ CMI ไปสู่การเป็นพหุภาคี (CMI multilateralisation or Post-CMI) โดย Task Force นี้จะทำการพิจารณาองค์ประกอบหลักในการจัดทำ CMI พหุภาคี ได้แก่ การศึกษาในเชิงลึกของรูปแบบและสถานะทางกฎหมาย (Legal status) ของการจัดทำ CMI พหุภาคี และการหาแนวทางการเสริมสร้างระบบระแวดระวังเศรษฐกิจ (Surveillance) โดยจะเสนอแนะรูปแบบที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุด (Best option recommendation) เพื่อให้ที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสกระทรวงการคลังและธนาคารกลางอาเซียน (AFDM+3) พิจารณาให้ก่อนที่จะเสนอให้ที่ประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน+3 (AFMM+3) พิจารณาให้ความเห็นชอบ

ต่อมา ที่ประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน+3 เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2550 ณ เมืองเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น ได้ให้ความเห็นชอบพัฒนามาตรการริเริ่มเชิงใหม่ไปสู่ความร่วมมือพหุภาคีในรูปแบบ Self-managed Reserve Pooling Arrangement (SRPA) และให้จัดทำในรูปแบบของความตกลง (Contractual Agreement) และได้มอบหมายให้ที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสกระทรวงการคลังอาเซียน +3 ดำเนินการศึกษาในรายละเอียดของรูปแบบดังกล่าว ให้แล้วเสร็จภายใน 2-3 ปี

รูปแบบ Self-managed reserve pooling นี้ เป็นการจัดทำในลักษณะที่คล้ายคลึงกับ กองทุน European Monetary Cooperation Fund (EMCF) ที่เคยจัดตั้งในกลุ่มประเทศยุโรป (ก่อนการมี สหภาพยุโรป) ในปี 2516 เพื่อสร้างเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนในขณะนั้น โดยในรูปแบบ Self-managed reserve pooling นี้ ประเทศสมาชิกที่เข้าร่วมจะนำเงินทุนสำรองระหว่างประเทศของตนจำนวน หนึ่งตามที่ตกลงไว้ในกองทุน (Fund) ที่จัดตั้งขึ้นโดยบุคคลที่ 3 (Third Party) โดยกองทุนจะออกสิทธิใน การเรียกร้องในกองทุน (Claim on the Fund) ให้แก่ประเทศสมาชิกหลังจากที่มีการลงเงิน ทั้งนี้ บุคคลที่ 3 จะนำเงินทุนสำรองฯ ผากกลับไว้ในธนาคารกลางของประเทศนั้นๆ หรือเรียกว่าการ pooling ในรูปแบบของ Accounting Term โดยธนาคารกลางของสมาชิกสามารถบริหารและจัดการเงินในส่วนนั้นได้ จำนวนเงินใน กองทุนยังคงถือว่าเป็นเงินทุนสำรองของแต่ละประเทศในภาวะปกติ โดยจะลดลงก็ต่อเมื่อมีการเบิกถอน

ที่ประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน+3 เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2551 ณ กรุงมาดริด ประเทศสเปน ได้เห็นชอบให้กองทุน SRPA มีขนาดประมาณ 80 พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งเป็นจำนวนใกล้เคียงกับจำนวนเงินรวมของความตกลงแลกเปลี่ยนเงินตราทวิภาคี (Bilateral Swap Arrangement: BSA) ในปัจจุบัน คือ เท่ากับ 84 พันล้านเหรียญสหรัฐ ทั้งนี้ ได้มอบหมายมอบหมายให้ ที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสกระทรวงการคลังอาเซียน +3 เร่งดำเนินการศึกษาและหารือในรายละเอียด ในการจัดตั้งกองทุน เพื่อนำเสนอที่ประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน+3 พิจารณาต่อไป

กลไกเบื้องต้นของกองทุนในรูปแบบ Self-managed reserve pooling

การจัดทำมาตรการริเริ่มเชียงใหม่พหุภาคีอาจเริ่มต้นจากการร่วมมือกันระหว่างประเทศที่สมัครใจแล้วขยายความร่วมมือให้ครอบคลุมประเทศสมาชิกอาเซียน +3 ทั้งหมด 13 ประเทศ โดยจำนวนสมาชิกที่จะเข้าร่วมในการจัดทำความตกลง CMI พหุภาคีนั้น จะขึ้นอยู่กับรูปแบบและโครงสร้างของกลไกพหุภาคีที่จะจัดตั้งขึ้น

อย่างไรก็ตาม การจัดทำ CMI พหุภาคีมีองค์ประกอบหลักอื่นๆ ที่สำคัญที่ประเทศสมาชิกอาเซียน +3 ต้องพิจารณาและมีการศึกษาในเชิงลึกในหลายด้านต่อไป เช่น ขนาดของวงเงิน ภาระบวณการในการเบิกถอน เป็นต้น นอกจากนี้ประเทศสมาชิกต้องหาแนวทางร่วมกันในการพัฒนาระบบระวังภัยเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (Economic Surveillance) ของภูมิภาคให้มีความเข้มแข็งและน่าเชื่อถือเพื่อเป็นกลไกในการตรวจสอบภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศและของภูมิภาค ทั้งนี้ การจัดทำ CMI Multilateralisation ต้องอาศัยการผลักดันในระดับนโยบายและความร่วมมือด้านการเมืองในระดับสูงเนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวจะเป็นความร่วมมือทางด้านการเงินที่เป็นรูปธรรมสำคัญของความร่วมมือทางการเงินของภูมิภาคอาเซียน +3 และในการจัดทำ CMI พหุภาคีนั้น ประเทศสมาชิกต้องมีการสร้างความเข้าใจร่วมกัน รวมทั้งการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกกับองค์กรทางการเงินระหว่างประเทศโดยเฉพาะ IMF เพื่อให้กลไกที่จัดตั้งขึ้นมีความสมบูรณ์และเป็นประโยชน์สูงสุดต่อประเทศสมาชิกและต่อภูมิภาคอาเซียน+3

ส่วนความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน
สำนักนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
พฤษภาคม 2551

Asian Monetary Fund : กองทุนป้องกันการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจเอเชีย

บทเรียนสำคัญที่ประเทศในเอเชียได้รับหลังการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 คือ การที่ประเทศในเอเชียไม่มีกลไกทางการเงินที่เหมาะสมสำหรับช่วยเหลือกันเองในยามที่เกิดปัญหาเศรษฐกิจขึ้นภายในภูมิภาค ส่งผลให้หลายประเทศในเอเชียต้องเผชิญกับวิกฤติเศรษฐกิจครั้งใหญ่ และจำเป็นต้องพึ่งพาเงินกู้จากสถาบันการเงินระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจาก IMF ซึ่งเป็นองค์กรทางการเงินระหว่างประเทศที่สำคัญ ทั้งนี้ ประเทศที่กู้เงินจาก IMF จำเป็นต้องปฏิรูปเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ ตามเงื่อนไขที่ IMF กำหนดอย่างเคร่งครัด มิฉะนั้น IMF อาจยกเลิกการให้ความช่วยเหลือที่ตกลงไว้แล้ว

ด้วยเหตุนี้ในช่วงปลายปี 2540 ญี่ปุ่นจึงได้เสนอแนวคิดในการจัดตั้ง "กองทุนการเงินแห่งเอเชีย (Asian Monetary Fund : AMF)" ขึ้นเป็นครั้งแรก โดย AMF ที่จะจัดตั้งขึ้นนี้มีลักษณะคล้าย ๆ กับ IMF แต่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ความช่วยเหลือและเสริมสภาพคล่องทางการเงินระหว่างประเทศในเอเชียด้วยกัน อันจะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดประเทศในเอเชียต้องเผชิญกับวิกฤติเศรษฐกิจเช่นเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นเมื่อปี 2540 แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดหลายประการ อาทิ กระแสคัดค้านจาก IMF โดยเฉพาะจากสหรัฐฯ (ซึ่งเป็นสมาชิก IMF ที่มีบทบาทสำคัญมาก เนื่องจากเป็นประเทศผู้ให้กู้รายใหญ่สุดใน IMF) ประกอบกับหลายประเทศในเอเชียยังขาดความพร้อมทางการเงิน ทำให้การจัดตั้ง AMF ต้องชะลอออกไป อย่างไรก็ตาม แนวทางในการจัดตั้ง AMF เริ่มชัดเจนขึ้นอีกครั้ง ในระหว่างการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของกลุ่มอาเซียนกับญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้ (หรือที่รู้จักกันในนามของ "อาเซียน+3") ซึ่งจัดขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2543

ก่อนจะมาเป็น AMF

➤ เริ่มจาก ASA

แนวคิดพื้นฐานในการจัดตั้ง AMF ใกล้เคียงกับแนวคิดที่ได้จากการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียนเมื่อเดือนสิงหาคม 2520 ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ที่เห็นชอบให้มีการจัดตั้งกลไกเพื่อให้ความช่วยเหลือในลักษณะพหุภาคีระหว่างประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียน (ซึ่งในขณะนั้นมีเพียง 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย) ที่ประสบปัญหาทางการเงิน โดยผ่านการทำความตกลงแลกเปลี่ยนเงินตราของอาเซียน (Asean Swap Arrangement : ASA) ซึ่งเป็นข้อตกลงแลกเปลี่ยนเงินตราสกุลท้องถิ่นกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ (Swap) ระหว่างธนาคารกลางของประเทศที่ประสบปัญหา กับธนาคารกลางของประเทศคู่สัญญา 4 ประเทศที่เหลือ พร้อมกันนี้ ธนาคารกลางของประเทศที่ประสบปัญหาก็จะกู้สัญญาส่วนหน้าเพื่อซื้อคืน (Repurchase) เงินสกุลท้องถิ่นของตน (หรือตราสารทางการเงินที่วางไว้เป็นประกัน) กลับคืนมาในจำนวนเท่าเดิมภายในระยะเวลาที่ตกลงกันได้ คือ 3 เดือน โดยวงเงินสูงสุดสำหรับการทำ Swap เพื่อช่วยเหลือประเทศในกลุ่มที่ประสบปัญหา กำหนดไว้ประเทศละ 20 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รวมวงเงิน 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สำหรับทั้ง 5 ประเทศ

ที่มา : ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า

(http://www.exim.go.th/doc/research/foriegn_weekly_movement/Asian%20Monetary%20fund_P%20Nid.pdf)

➤ ASA ขยายวง และพัฒนาเป็น BSA

ในการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของ "กลุ่มอาเซียน+3" ที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2543 ได้ตกลงให้มีการจัดตั้งกลไกความร่วมมือทางการเงินในภูมิภาคเอเชียภายใต้กรอบ "Chiang Mai Initiative : CMI" สำคัญคือ ให้ขยายขอบข่ายความร่วมมือภายใต้ ASA ให้ครอบคลุมประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย บรูไน เวียดนาม ลาว กัมพูชา และพม่า พร้อมกับขยายวงเงินในการทำ ASA จาก 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็น 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ¹ นอกจากนี้ ยังได้จัดทำความตกลงแลกเปลี่ยนเงินตราแบบทวิภาคี (Bilateral Swap Arrangement : BSA) ระหว่างแต่ละประเทศสมาชิกใน "กลุ่มอาเซียน+3" (หรือระหว่างประเทศญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้ ด้วยกันเอง) โดยวงเงินในการทำ BSA ที่แต่ละประเทศในกลุ่มอาเซียนจะได้รับจากญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้ (หรือระหว่างประเทศญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้ ด้วยกันเอง) ขึ้นกับขนาดเศรษฐกิจและบทบาทความสำคัญของประเทศนั้น ๆ ที่มีต่อภูมิภาคเอเชีย

การทำ BSA มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อใช้เป็นมาตรการป้องกันและให้ความช่วยเหลือทางการเงินระหว่างประเทศใน "กลุ่มอาเซียน+3" ที่อาจประสบปัญหาขาดสภาพคล่องในระยะสั้น โดยใช้ BSA เป็นกลไกเสริมความช่วยเหลือจาก IMF กล่าวคือ ในกรณีที่ประเทศใน "กลุ่มอาเซียน+3" ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องจนต้องขอรับความช่วยเหลือทางการเงินจาก IMF แล้ว ยังจะสามารถขอรับความช่วยเหลือภายใต้ BSA ในวงเงินไม่เกิน 90% ของจำนวนเงินที่แต่ละประเทศคู่สัญญาได้ทำไว้ต่อกัน หรือในกรณีที่ประเทศใน "กลุ่มอาเซียน+3" เริ่มประสบปัญหาทางการเงินบ้าง แต่ยังไม่ถึงขั้นที่ต้องขอรับความช่วยเหลือจาก IMF ประเทศที่ประสบปัญหาสามารถขอรับความช่วยเหลือภายใต้ BSA ในสัดส่วนไม่เกิน 10% ของจำนวนเงินที่ประเทศนั้น ๆ ได้ทำไว้กับประเทศคู่สัญญา ล่าสุด ณ เดือนพฤษภาคม 2548 ประเทศใน "กลุ่มอาเซียน+3" ได้มีการลงนามในการทำ BSA แล้วรวม 16 สัญญา มีวงเงินรวมทั้งสิ้น 39.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เช่น ไทยทำ BSA กับญี่ปุ่นเป็นประเทศแรก เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2544 ด้วยวงเงิน 3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ต่อด้วยจีน (6 ธันวาคม 2544) วงเงิน 2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และเกาหลีใต้ (11 มิถุนายน 2545) วงเงิน 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

➤ จาก BSA...นำสู่การจัดตั้ง AMF

"กลุ่มอาเซียน+3" เห็นว่าความพยายามจากการทำ BSA ระหว่างกัน เป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันให้เป็นแบบพหุภาคี (ในลักษณะเดียวกับการทำ ASA) ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางการเงินระหว่างกันภายใต้ภูมิภาคนี้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น² อันนำไปสู่การยกระดับความร่วมมือทางการเงินด้วยการจัดตั้ง AMF ขึ้นมาบริหารเงินทุนเหล่านั้น เพื่อให้เป็นแหล่งกู้ยืมของภูมิภาคในยามฉุกเฉินได้ในท้ายที่สุด ซึ่งล่าสุดแนวคิดนี้เริ่มจะเป็นรูปธรรมมากขึ้น เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของประเทศใน "กลุ่มอาเซียน+3" ได้จัดประชุมกรอบในระหว่างการประชุมประจำปีของ ADB ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงอิลตันบูล ประเทศตุรกี ระหว่างวันที่ 4-6

¹ อย่างไรก็ตาม ล่าสุด เมื่อวันที่ 5-6 เมษายน 2548 ที่ประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียนครั้งที่ 9 ได้เห็นชอบให้มีการขยายวงเงิน ASA จากเดิม 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็น 2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ พร้อมทั้งขยายระยะเวลาการทำ Swap และ Repurchase จากเดิมไม่เกิน 3 เดือน เป็นไม่เกิน 6 เดือน

² การทำข้อตกลงแบบพหุภาคี ส่งผลให้วงเงินรวมสำหรับการกู้ยืมเพิ่มขึ้น และทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของภูมิภาคอยู่ภายใต้บรรทัดฐานเพื่อส่วนรวมเป็นสำคัญ ขณะที่ข้อตกลงแบบทวิภาคีนั้น การตัดสินใจใด ๆ ของประเทศคู่สัญญาเพียง 2 ประเทศ อาจจะไม่ใช่ว่าสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับภูมิภาคก็เป็นได้

พฤษภาคม 2548 ที่ผ่านมา ผลการประชุมสรุปได้ว่า ที่ประชุมได้เห็นชอบให้ขยายขอบเขตความร่วมมือในการทำ BSA ระหว่างกัน ด้วยการปรับปรุงสาระสำคัญเพิ่มเติมหลายประการ อาทิ

- พัฒนาการทำ BSA ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยการจัดตั้งกลไกการดำเนินงานที่จะทำให้ BSA ของทุกประเทศคู่สัญญาอยู่ภายใต้มาตรฐานเดียวกัน เพื่อเป็นแนวทางของการจัดทำความตกลงในรูปแบบพหุภาคีในอนาคต
- เพิ่มขนาดวงเงินและจำนวนประเทศคู่สัญญาในการทำ BSA โดยขยายวงเงินจากความตกลงเดิมเป็น 2 เท่า รวมทั้งเพิ่มจำนวนของประเทศคู่สัญญาให้มากขึ้น (มากกว่า 2 ประเทศ) ตลอดจนเปลี่ยนแปลงรูปแบบของความตกลงทวิภาคีที่เคยกระทำในลักษณะของการให้ความช่วยเหลือแต่เพียงฝ่ายเดียว (One-way BSA) เป็นการให้ความช่วยเหลือทั้งสองฝ่าย (Two-way BSA) อย่างไรก็ตาม มีบางประเทศ เช่น ญี่ปุ่น-จีน ที่มีการให้ความช่วยเหลือระหว่างกัน ในลักษณะ Two-way BSA อยู่แล้วตั้งแต่แรก
- เพิ่มสัดส่วนการถอนเงินของประเทศที่ไม่ได้ขอรับความช่วยเหลือจาก IMF จาก 10% เป็น 20% ของวงเงินที่ทำสัญญาทั้งหมดภายใต้ BSA

การที่ชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จากบทเรียนในอดีตว่า การหวังพึ่งพาเงินกู้จาก IMF อย่างเดียวอาจไม่ทันการ ดังนั้น การจัดตั้งกองทุนการเงินแห่งเอเชีย หรือ AMF เพื่อให้เป็นกลไกเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินในภูมิภาคนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เนื่องจากความช่วยเหลือจาก AMF จะสะดวกและรวดเร็ว สามารถให้ความช่วยเหลือได้ทันที่ก่อนวิกฤติการณ์จะลุกลาม และรุนแรงเกินกว่าจะแก้ไขได้ และจะช่วยลดผลกระทบที่อาจลุกลามไปสู่ประเทศอื่น ๆ ในเอเชียได้ อย่างไรก็ตาม การจัดตั้ง AMF ไม่ได้เป็นการแทนที่ IMF เพียงแต่เป็นกลไกที่จะเสริมกับความช่วยเหลือของ IMF เพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับประเทศในภูมิภาคนี้ให้ทันที่

ทุนสำรองเงินตราต่างประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของค่า(หน่วย:พันล้านดอลลาร์)

	จีน	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	ไทย	ฮ่องกง	เกาหลี	สิงคโปร์	ไต้หวัน (จีน)	รวมทั้งหมด
ร.ค. 2539	107.039	19.281	27.009	9.905	37.810	63.808	33.201	76.847	88.038	462.938
ร.ค. 2540	142.762	17.396	20.788	7.178	26.254	92.804	20.369	71.289	83.502	482.341
ร.ค. 2541	149.188	23.516	25.559	9.273	28.825	89.650	51.975	74.928	90.341	543.255
ร.ค. 2542	157.728	27.257	30.588	13.282	34.053	96.236	73.987	76.843	106.200	616.185
ร.ค. 2543	168.278	28.394	29.523	13.090	32.016	107.542	96.131	80.132	106.742	662.848
ร.ค. 2544	215.605	28.016	30.474	13.476	32.363	111.155	102.753	75.375	122.211	731.428
ร.ค. 2545	291.128	32.039	34.222	13.329	38.055	111.896	121.343	82.021	161.556	885.689
ร.ค. 2546	408.151	36.296	44.807	13.655	41.077	118.360	155.282	95.746	206.632	1,119.806
ร.ค. 2547	614.500	36.320	66.418	13.116	48.665	123.540	188.994	112.232	241.738	1,455.523
ร.ค. 2548	821.514	34.724	70.203	15.926	50.692	124.244	210.317	115.794	253.290	1,696.704
ค.ค. 2549	1,012.008	39.895	79.345	19.440	60.685	131.181	229.387	131.553	261.820	1,965.314
ท.ย. 2549	1,040.926	41.579	79.500	19.658	62.756	132.661	234.183	134.308	265.140	2,010.711
ร.ค. 2549	1,068.489	42.586	82.164	20.025	65.292	133.168	238.882	136.717	268.148	2,053.471

ที่มา: ฮาเวอร์ อналิติกส์, ดาต้าสตรีม/รายงานอีสต์ เอเชีย อีพิตต ของธนาคารโลก

บทความจากสื่อมวลชน

ประชุมคลังอาเซียนบวก 3 บรรลุข้อตกลงการขยายวงเงินมาตรการริเริ่มเชียงใหม่

การประชุมรัฐมนตรีคลังอาเซียนบวก 3 ที่ภูเก็ต ได้บรรลุข้อตกลงการขยายวงเงินมาตรการริเริ่มเชียงใหม่ และการเพิ่มทุนของธนาคารพัฒนาเอเชีย หลังจากที่ไม่ได้เพิ่มมาเป็นเวลา 15 ปี นายกรณ์ จาติกวณิช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง พร้อมด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน บวก 3 ร่วมกันแถลงข่าว ผลการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน บวก 3 สมัยพิเศษ ระหว่างวันที่ 21-22 ก.พ. 2552 โรงแรมเซอราตัน แกรนด์ ลาгуน่า ภูเก็ต อ.ถลาง จ. ภูเก็ต นายกรณ์ กล่าวว่า การประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน บวก 3 ได้ข้อตกลงการขยายวงเงินมาตรการริเริ่มเชียงใหม่ (Chiang Mai Initiative) หรือ CMIM จาก 80,000 ล้านดอลลาร์ เป็น 120,000 ล้านดอลลาร์ โดยยืนยันสัดส่วนการขยายวงเงินกองทุนที่ประเทศกลุ่มอาเซียน 10 ประเทศ อยู่ที่ 20% ส่วน 3 ประเทศ เกาหลี จีน และญี่ปุ่น ในสัดส่วน 80% นอกจากนั้นได้มีการพูดคุยเพิ่มว่าในกลุ่มประเทศอาเซียนนั้นมีการแบ่งสัดส่วนระหว่าง 5 ประเทศ เศรษฐกิจหลัก คือ ไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และสิงคโปร์ ในระบบที่สูงกว่า 5 ประเทศ เศรษฐกิจเล็กกว่า โดยในสัดส่วนของ 5 ประเทศเศรษฐกิจหลักของอาเซียนนั้น ยังยึดหลักปฏิบัติเดิมคือการแบ่งสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน ส่วนรายละเอียดของจำนวนเงินที่แต่ละประเทศจะส่งเข้าสมทบกองทุนนั้นจะมีการหารือกันอย่างค่อนเนื่อง พร้อมทั้งจะมีการนำเสนอในการประชุมอาเซียน ที่ประเทศบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ในเดือนพฤษภาคมนี้ ส่วนกรณีข้อตกลงในการเพิ่มทุนของธนาคารพัฒนาเอเชีย(ที่มา: คมชัดลึก วันอาทิตย์ ที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552)

กรมเห็นชอบส่งเงินสมทบกองทุนริเริ่มเชียงใหม่ 5 พันล้านดอลลาร์ฯ

ที่ทำเนียบรัฐบาลเมื่อวันที่ 17 มี.ค. 52 นายพุทธิพงษ์ ปุณณกันต์ รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวว่า คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ส่งเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ วงเงิน 4,770 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือไม่เกิน 5,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เข้าสมทบกองทุนภายใต้มาตรการริเริ่มเชียงใหม่ในลักษณะพหุภาคี (Chiang Mai Initiative Multilateralisation : CMIM) ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ เพราะการจัดตั้งกองทุนดังกล่าว เป็นกลไกในการรองรับความผันผวนทางการเงินของกลุ่มประเทศอาเซียน+3 (รวมจีน ญี่ปุ่น เกาหลี) หากมีปัญหาสภาพคล่อง ประเทศสมาชิกสามารถขอผู้เพื่อรักษาสภาพคล่องในยามฉุกเฉิน

กองทุน CMIM มีวงเงินทั้งสิ้น 120,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยกลุ่มประเทศอาเซียนส่งเงินสมทบร้อยละ 20 หรือประมาณ 24,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่กลุ่มประเทศ+3 ส่งเงิน

สมทบร้อยละ 80 หรือประมาณ 96,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เรื่องดังกล่าวต้องเสนอให้สภาฯ พิจารณาเห็นชอบด้วย.(ที่มา: สำนักข่าวไทย <http://news.mcot.net/economic/inside.php?>)

กองทุนการเงินแห่งเอเชีย

ในการประชุมสุดยอดของผู้นำของรัฐบาลที่เป็นสมาชิกแห่งอาเซียน มีข่าวหนึ่งที่น่าจะเป็นข่าวที่น่าสนใจและน่าจะเป็นข่าวดีก็คือข่าวที่อาเซียน+3 คือสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศบวกกับ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ได้ขยายวงเงินกองทุนจาก 80,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐเป็น 120,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ กล่าวคือเพิ่มขึ้นอีก 50 เปอร์เซ็นต์

โดยที่ประเทศในกลุ่มอาเซียนที่พัฒนาแล้ว 5 ประเทศ ซึ่งคงจะได้แก่ สิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย อินโดนีเซีย และไทย จะรับภาระ 20 เปอร์เซ็นต์ของกองทุน ส่วนอีก 80 เปอร์เซ็นต์ของเงินกองทุนจะรับภาระโดยญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้

ที่ว่าเป็นข่าวดีก็คือ ถ้าหากกองทุนนี้เติบโตใหญ่เข้มแข็งขึ้นจะเสริมบทบาทของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือไอเอ็มเอฟ หรือไม่ก็เป็นตัวถ่วงบทบาทไม่มากนัก

เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินที่เริ่มต้นจากประเทศไทยในปี พ.ศ.2540 วิกฤตการณ์ได้ลุกลามไปยังประเทศอื่นๆ ประเทศไทย อินโดนีเซีย และเกาหลีใต้ ต่างเข้าโครงการกู้ยืมเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ส่วนมาเลเซียไม่ยอมเข้าโครงการของไอเอ็มเอฟ

ปรากฏว่ามาตรการและเงื่อนไขต่างๆ ที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศกำหนดให้ประเทศต่างๆ ที่ต้องเข้าขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศต่างประสบกับความล้มเหลว

เมื่อปฏิบัติตามกรอบเงื่อนไขที่กำหนดโดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ความร้ายแรงของวิกฤตการณ์ลงลึกกว่าที่ควรจะเป็น

ส่วนมาเลเซียดำเนินนโยบายตรงกันข้ามกับกรอบเงื่อนไขที่ไอเอ็มเอฟกำหนดให้ไทย อินโดนีเซีย และเกาหลีใต้ วิกฤตการณ์การเงินกลับเบากว่า เศรษฐกิจของมาเลเซียเสียหายน้อยกว่า และที่สำคัญเศรษฐกิจของมาเลเซียกลับฟื้นตัวเร็วกว่า

ในการประชุมสภาผู้ว่าการธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศที่ฮ่องกง เมื่อปลายปี 2542 ญี่ปุ่นได้พยายามเสนอให้กลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ออกกร่วมมือกันจัดตั้ง "กองทุนการเงินแห่งเอเชีย" หรือ "Asian Monetary Fund" หรือ AMF

ในการประชุมครั้งนั้น ผู้แทนสหรัฐอเมริกาได้คัดค้านอย่างแข็งขัน ทั้งๆ ที่ผู้เสนอได้ให้เหตุผลว่าเพื่อเป็นการเสริมบทบาทของไอเอ็มเอฟ มิใช่เป็นการลดความสำคัญของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ แต่สหรัฐก็คัดค้าน โดยอ้างว่าจะเป็นการลดบทบาทและอำนาจของไอเอ็มเอฟที่จะบังคับให้ประเทศสมาชิกกองทุนการเงินระหว่างประเทศและธนาคารโลกที่มีปัญหาทางการเงินมีวินัยทางการเงินมากยิ่งขึ้น

ขณะนั้นจีนซึ่งยังไม่ได้เป็นประเทศที่มีทุนสำรองระหว่างประเทศมากมายอย่างในทุกวันนี้ ก็แสดงปฏิกิริยาในทางไม่สนับสนุนการจัดตั้ง "กองทุนการเงินแห่งเอเชีย"

ญี่ปุ่นกับอาเซียนจึงตกลงกันในการประชุมสุดยอดอาเซียนที่เชียงใหม่ ชื่อว่า "ความริเริ่มเชียงใหม่" หรือ "Chiangmai Initiative"

ข่าวคราวเรื่องกองทุนที่ริเริ่มที่เชียงใหม่ แม้จะหายไป คงเป็นเพราะญี่ปุ่นเองก็เกรงใจอเมริกา จีนและเกาหลีใต้ก็คงไม่ไว้ใจญี่ปุ่น เข้าใจว่าทั้งจีนและเกาหลีใต้คงเกรงว่าญี่ปุ่นจะเพิ่มอิทธิพลทางการเงินและทางการเมืองในภูมิภาคนี้

ความล้มเหลวของกองทุนการเงินระหว่างประเทศในการกำหนดเงื่อนไขและมาตรการเข้ากับประเทศที่ต้องเข้ามารับความช่วยเหลือทางด้านสภาพคล่อง เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ ทำให้เกียรติภูมิของกองทุนการเงินระหว่างประเทศลดลงไปเป็นอันมาก

เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินในสหรัฐอเมริกา อเมริกาได้ทำทุกอย่างที่ตรงกันข้ามกับที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งผู้แทนของสหรัฐอเมริกามีบทบาทและมีอิทธิพลอย่างมากในคณะกรรมการบริหารของไอเอ็มเอฟที่เป็นผู้พิจารณาอนุมัติเงินกู้ช่วยเหลือตามโครงการของไอเอ็มเอฟ ซึ่งเท่ากับเป็นการตอกย้ำความผิดพลาดในการกำหนดเงื่อนไขและมาตรการทางการเงิน การคลังที่ไอเอ็มเอฟกำหนดให้ประเทศสมาชิกที่มีปัญหาและต้องการเข้าโครงการช่วยเหลือของไอเอ็มเอฟ

การประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของ 10 ประเทศในกลุ่มอาเซียนได้ตกลงร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้ หรืออาเซียน+3 ตกลงจะขยายกองทุนดังกล่าวจากการตกลงแบบทวิภาคี เป็นการตกลงแบบพหุภาคี และในขณะเดียวกันก็จะเสริมระบบเตือนภัยทางเศรษฐกิจการเงินของภูมิภาค โดยจะมีการจัดตั้งหน่วยอิสระติดตามข้อมูลและสถานการณ์ทางการเงินการคลัง

การขอความช่วยเหลือจากกองทุนดังกล่าว อาจจะทำได้นอกเหนือจากการขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ โดยไม่ทำให้ความสำคัญของกองทุนการเงินระหว่างประเทศลดลง

ข่าวดังกล่าวน่าจะเป็นข่าวดี เพราะวิกฤตการณ์แฮมเบอร์เกอร์ที่เขื่อนนี้ น่าจะเป็นวิกฤตการณ์ที่เล็กและยาวนานกว่าที่เราคิด เพราะยังไม่เห็นหนทางหรือแสงปลายอุโมงค์เลยว่าจะสามารถออกจากวิกฤตการณ์ทางการเงินที่เขื่อนนี้ได้อย่างไร

แม้แต่จะทำให้ค่าเงินดอลลาร์อ่อนลงตามพื้นฐานทางเศรษฐกิจของสหรัฐ สหรัฐเองก็ยังหาเครื่องมือที่จะทำให้เงินตราสกุลสำคัญๆ ของโลก ยกเว้นเงินเยนของญี่ปุ่นอ่อนลง เมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาก็ยังทำไม่ได้

ทั้งนี้ก็เพราะมาตรฐานบัญชีที่สหรัฐอเมริกาเองเป็นผู้บังคับ ให้ประเทศต่างๆทั่วโลกใช้ รวมทั้งการให้ตีราคาทรัพย์สินและหนี้สินจากยอดบัญชี ทำให้เงินดอลลาร์ต้องไหลกลับไปอเมริกา เพื่อให้ทุกบริษัทสามารถมีมาตรฐานทางบัญชีที่ตนกำหนด

แม้ว่ารายละเอียดของการดำเนินงานของกองทุนที่ริเริ่มที่เชียงใหม่จะก้าวมาอีกขั้นหนึ่ง จากการเป็นข้อตกลงแบบทวิภาคี มาเป็นข้อตกลงแบบพหุภาคี ข่าวน่ารายละเอียดคงจะได้ตกลงกัน ในการประชุมสุดยอดในเดือนพฤษภาคมที่เกาะบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย

ที่น่าสังเกตก็คือยังไม่ได้ยินเรื่องคัดค้านจากทั้งสหรัฐอเมริกาและจากไอเอ็มเอฟ ไม่เหมือนกับเมื่อ 10 กว่าปีก่อนหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง อาจจะเป็นเพราะว่าเกียรติภูมิของ ไอเอ็มเอฟได้ลดลง หรืออาจจะเป็นเพราะสหรัฐอเมริกาก็ยอมรับว่าแนวความคิดของตนที่มีอิทธิพล ต่อแนวความคิดทางนโยบายเศรษฐศาสตร์การเงินอาจจะไม่ใช่แนวความคิดที่ถูกต้องเสมอไป ดังนั้นจึงควรกระจายอำนาจให้กองทุนภูมิภาคได้มีส่วนร่วมแบ่งอำนาจในการกำกับกำกับการดำเนิน นโยบายทางการเงินและการคลัง เพราะแถลงการณ์ของการประชุมที่กล่าวว่าการขยายขนาดของ "กองทุนความริเริ่มเชียงใหม่" หรือ CMI ไม่ได้ออกแบบให้มาทดแทนกองทุนการเงินระหว่าง ประเทศ เพราะกองทุนการเงินระหว่างประเทศยังมีบทบาทสำคัญในการติดตามและกำกับให้ข้อมูล สัญญาณเตือนภัยแก่ประเทศอาเซียน+3 อยู่ตามเดิม

อาจจะด้วยความระมัดระวังดังกล่าวจึงไม่ได้ยินเสียงคัดค้านจากสหรัฐอเมริกาและกองทุน การเงินระหว่างประเทศ

พร้อมกันกับที่ประชุมได้ตกลงที่จะเพิ่มทุนให้ธนาคารพัฒนาเอเชียจาก 56 พันล้านเหรียญ สหรัฐ มาเป็น 168 พันล้านเหรียญสหรัฐ เพื่อให้ธนาคารพัฒนาเอเชียหรือเอดีบีสามารถขยายวงเงินกู้ ให้แก่โครงการพัฒนาในบรรดาประเทศสมาชิกในทวีปเอเชียได้มากขึ้น เป็นการเสริมบทบาทหรือ ลดบทบาทของธนาคาร โลกในภูมิภาคนี้ก็ได้ เท่ากับเอเชียจะมีบทบาทเป็นตัวเองมากขึ้น

ทั้งนี้ก็น่าจะถูกต้องแล้ว เพราะการเกินดุลบัญชีเดินสะพัดส่วนใหญ่ก็เกิดจากการส่งออก สินค้าและบริการจากประเทศในทวีปเอเชีย เงินดอลลาร์ก็ควรหมุนกลับมาให้ประเทศในเอเชียกൂ ปร้อมๆ กันนั้นก็ได้ยินว่าที่ประชุมจะผลักดันให้เกิดตลาดเอเชียบอนด์ หรือพันธบัตรเอเชีย

ถ้าทั้งหมดนี้คือกองทุนริเริ่มเชียงใหม่ คือการขยายบทบาทของธนาคารพัฒนาเอเชีย คือ การสร้างตลาดพันธบัตรเอเชีย ข่าวนี้อาจจะเป็นข่าวดีข่าวแรกหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ แซมเบอร์เกอร์ (ที่มา: ประชาชาติธุรกิจฉบับ วันที่ 2 - 4 มี.ค. 2552 คอลัมน์ ถนนคนเดินตรอก โดย วีรพงษ์ รามางกูร)

สำนักวิชาการ ให้การบริการทางวิชาการ

๑. ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ ให้บริการในวันและเวลาราชการ
- กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙
ด้านการเมืองการปกครอง ความมั่นคง การทหาร การยุติธรรม กฎหมายระหว่างประเทศ
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อนุญาโตตุลาการ ทรัพย์สินทางปัญญา
- กลุ่มงานบริการวิชาการ ๒ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๑ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙
ด้านเศรษฐกิจ พาณิชยกรรม การเงิน การคลัง การธนาคาร การลงทุน งบประมาณ ประกันภัย
อุตสาหกรรม คมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตรและสหกรณ์
- กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙
ด้านสังคม การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม แรงงานและสวัสดิการสังคม เด็ก สตรี
การสาธารณสุข การท่องเที่ยว การกีฬา วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การพลังงาน
๒. ณ จุดบริการสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (E-knowledge Services) อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๓
ให้บริการในวันและเวลาราชการ สำหรับวันประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้บริการถึงเวลา ๑๙.๓๐ น.
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๘๗๗ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๘๗๘

พิมพ์ที่สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ออกแบบปกโดย น.ส.รติมา ศารทะประภา